RELATORIA POÈTICA

25 d'abril de 2026

JORNADA D'ARTS ESCÈNIQUES I MUSICALS DE LACULTIVADORA A GIRONA

Organitza:

laCultivadora

Col·labora:

EDUCACIÓ
CULTURA
EDUCACIÓ.

Amb el suport de:

Ajuntament de Girona

TEATRE MUNICIPAL DE GIRONA

LM LA MERCÈ CENTRE CULTURAL

Concepte

La **relatoria poètica** és una metodologia d'escriptura en directe que funciona com a forma d'enregistrament d'un procés viu i que culmina amb la lectura performativa del text resultant davant del públic participant. Es tracta d'una escriptura i posada en escena situades, que impacten especialment en les persones que han format part del procés, contribuint a generar pertinença i a donar profunditat a l'experiència compartida.

Jornada d'Arts Escèniques i Musicals de LaCultivadora a Girona

Centre Cultural La Mercè i
Teatre Municipal de Girona

EMBUT

25 d'abril de 2026

"tot inici, implica això:
comprimir el cos,
per després obrir-lo
i expandir-lo cap al món."

Després d'una pujada, els cossos es troben entre els murs de pedra d'un antic convent del segle XIV. S'acumulen en un vestíbul. Alguns es toquen. S'abracen. Altres esperen fora. Hi ha estómacs que busquen cafè. Hi ha ulls que busquen el seu nom en una llista i que potser no veuen, a la seva esquena, una tela amb una paraula brodada: EMBUT.

Des que arribem a la vida, tot començament, tot inici, implica això: comprimir el cos, per després obrir-lo i expandir-lo cap al món.

Dit i fet! El part és molt ràpid. Semblava que havien de venir tres grups i al final només en surt un. Des de dalt de l'escenari dues veus parlen àgilment en tres llenguatges: música, arts escèniques, i cos i moviment. Els caps es giren per identificar rostres associats a cada un d'aquests llenguatges. Un per la música. Un per les arts escèniques. Falta, precisament, el cos. S'escolten els primers riures -els primers de molts- i comença, el moviment.

COS I MOVIMENT

Els cossos s'aixequen. Baixen escales de llambordes. Recorren carrers amb plantes penjant dels balcons. Travessen una plaça assolellada. Pugen escales de marbre. Entren en un espai nou. "Carai, Versalles!" diu algú. Els cossos seuen en cercle sota una làmpada d'aranya, sobre un entramat de rajoles negres i blanques. L'espai es transforma en una aula on es reivindica la noció d'experiència, amb el cos com a matèria. L'aula pregunta: Com disparar? Hi ha una manera de disparar que tothom pot identificar.

(Gest de jugar a disparar)

"Comencem a jugar?"

Sona una campana. Es diuen noms en l'aire i els cossos comencen a dibuixar línies en l'espai, amb una melodia de fons. A mesura que els noms s'aprenen, els cossos es van reconeixent. Fan petits cercles per parelles. Xoquen les mans. Es mouen més ràpidament. Ara uns dits marquen un ritme.

(Ritme amb els dits)

Els noms es diuen a la vegada. L'aula de cos, esdevé un espai sonor. Un espai sonor fet de paraules en veu alta, picades de mans i peus que s'eleven en l'aire i repiquen contra el terra. Alguna cosa ha passat: ha passat una mica de memòria, coordinació, atenció, presència, mirada, relació, escolta, ritme, emocions, veu, ordre... una cartografia.

"Estem molt activats." diu algú i, just després, es fa silenci. Sense paraules, els cossos se sincronitzen. S'imiten. Els mateixos gestos, els mateixos moviments, els mateixos sons. Reposen, a la vegada, en un espai no-verbal. Un espai no-verbal on fer una piloteta. On sentir la fredor de la rajola al palmell. Gatejar endavant i endarrere. Notar el contacte amb altres espatlles. Desplegar moviments possibles amb els ulls tancats. Desplegar moviments possibles sense mans. Amb sabates i sense.

“L’espai es transforma en una aula on es reivindica la noció d’experiència, amb el cos com a matèria.”

El moviment s’ordena. El joc es desplaça d’un costat a l’altre de l’espai, per torns. Un torn per entrar en contacte amb el terra i un altre per contemplar la bellesa. Després, es forma una massa bategant. Una massa juganera que s’eixampla i es comprimeix, que es congela i es torna a activar, que cau i s’aixeca. Està feta de petites parts, i cada una de les parts talla dues persones, però el conjunt sempre es refà. Les petites parts són: Divertit. Ganes. Alliberament. Cansament. Passar-s’ho bé. Bona energia. Expressió. Presència. Diversió. Complicitat. Terra. Experiència. Connexió. Fluir. Escolta.

TEATRE

Tornem a l'auditori de la Mercè, però no som les mateixes persones. Venim del joc. Hem perdut la cara de bons nens. Una mirada pura recorre un espai que també es transforma.

Sona un piano. Unes mans travessen una cortina negra. Les segueix un cos que surt de sota l'escenari, i del costat, i de darrere d'una taula. No és un cos. Són molts cossos que transformen l'espai sense demanar perdó.

Una cortina, una cadira, una columna metàl·lica, una paret de pedra. L'espai es deixa acariciar pels dits, en silenci. "És molt interessant quan una persona no entén el que li estan dient" diu una veu omniscient que convida a explorar la incertesa. La massa juganera ara també juga amb l'espai. Uns obrers miren l'horitzó asseguts sobre una biga. Es posen còmodes. S'han aburgesat. Xiulen. Expliquen els seus plans de cap de setmana.

— "No vull escoltar res de l'institut ni del *cole*, si us plau!"

— "Per què?"

— "Perquè em venen tensions."

— "Si mires aquest quadre et desapareixen les tensions."

(Taral·lejant) Baixant de la font del gat una noia, una noia. Baixant de la font del gat una noia i un soldat. Pregunteu-li com se diu, Marieta, Marieta. Pregunteu-li com se diu, Marieta de l'ull viu.

Amb una orella oberta a tot el que passa, l'espai fa cagar un tió, celebra Sant Jordi, organitza una assemblea per decidir qui serà sacrificat i fa sonar una marxa fúnebre per acompanyar en la mort a la persona escollida. "Aquell dia, el poble que tant m'havia acollit quan vaig arribar, em va abandonar. Per segon cop a la vida, vaig tornar a estar sola." El poble l'envolta mentre arriba el drac.

El drac es cruspeix, lentament, un taller orgànic, molt diferent del que s'esperaria. Es cruspeix un espai de confiança doble: en la improvisació i en la indicació. Es cruspeix la fina línia entre no deixar despullat i no guiar massa. Es menja també una aixeta que treu aigua i que és màgica perquè ho fa sobre un espai teatral. Devora

“No és un cos.
Són molts cossos
que transformen l’espai
sense demanar perdó.”

els cossos desgarbats d’adolescents molt diversos. En definitiva, una olla en la qual anar col·locant ingredients, adaptant-nos al que hi ha. Una olla que, segons els ingredients, bull d’una manera determinada.

“I què més?”

Unes creps de Nutella, i a més, una cançó que sona a la ràdio! Cocinero! Què? Cocinero! Què? I a més, hi posarem una coreografia. I a més, “jo també vull un tutú.” I a més, farem una retransmissió en directe d’aquest moment. I a més, “no, no, la crep te l’has de menjar.” I a més, “estem veient en directe com embrutar el sostre de casa.” I a més, podríem trucar a mudances Esteve: “Mudances Esteve, l’ajuda és teva!” I a més, podríem trucar al veí de dalt que per cert està molt bo. I a més, totes les coses que s’havien de dir ja s’han dit.

MÚSICA

“Ipharadisi Ikhaya labafile kulapho sophumla kona” (Zulú)

Un paradís lluminós es desplega sobre un semicercle de cadires. Unes mans repiquen sobre uns genolls. Uns peus juguen sota la cadira a fer copets mentre les boques s’obren, els ulls s’obren, els pits s’obren i cada cos canta des de l’ungla del dit gros del peu fins a la punta del cap.

“Algú pensava que no ens mouríem?”

Peu, mà, mà. Peu, mà, mà. Peu, mà, mà, pit, pit, clap, clap. El cor de veus ara oneja sobre un moviment pendular. Un moviment molt cuidat, perquè després no es pugui acostar una mare a dir “ai, que monos que eren!”

Passa una cosa i és que a la que ens posem a dir “*vale*, cantem!” de sobte “Glups!” Es forma un tap aquí a la gola. Ben diferent a si juguem amb la veu, que és exactament el mateix muscularment. “El tema del canvi de veu és un tema *estupendo*.” Ara els nois estan canviant la veu molt abans. Per això si ets una docent val la pena fer servir als nois que tenen la veu canviada, i qui diu els nois diu un professor d’informàtica que un dissabte al matí està fent arts escèniques.

Un cos assegut sobre un peu a la banqueta, amb una mà fent gestos en l’aire i una altra tocant el teclat, pregunta: “teniu una aspiradora Dyson?”

Després d’aprendre com evitar l’efecte Dyson, quatre persones es col·loquen davant la resta del grup. “Algú veu el codi secret?” No és que siguin rosses. Porten samarreta blanca totes tres, però la del mig, que no té el coll rodó, té una frase diferent. És una A prima. La quarta, amb un color de samarreta diferent, seria la B. Aquest codi encriptat, funciona com a relació visual, i es pot fer perfectament a l’aula amb nens amb ulleres i sense.

La massa juganera aprèn a desxifrar codis a la vegada que acompanya amb gestos cada frase compartida. “E malama ika heiau. E malama pono ika heiau. Earth and sky. Sea and Stone. Hold this land in sacredness.” (Hawaià i anglès)

(Imitant la veu d’un adolescent) “Hòstia pues és *guai* això!”

PRESENTACIÓ DE PROGRAMES

Després de la pràctica artística, la massa juganera escolta el perquè de tot plegat. El perquè de tot plegat és un programa per a la millora de la presència de les arts en l'educació que va néixer fa dos anys i que té com a objectiu millorar la presència de les arts a qualsevol centre educatiu, cosa que no és poc pretensiosa. El perquè de tot plegat és una taca d'oli que a poc a poc arribi als claustres i impregni tots els centres. És també una línia de formacions i d'acompanyament a docents que despleguin projectes. Finalment, el perquè de tot plegat, és també estar al mig com els dijous entre educació i cultura.

Uns dits deixen de percudir sobre un teclat. S'obre parèntesi.

(Al Teatre Municipal de Girona es desplega un projecte educatiu en tres actes. En el primer acte, un escenari buit mira a públic i estudia atentament qui hi ha i què està passant a la platea. En el segon acte, s'obren les portes d'entrada perquè joves de 4t d'ESO i 1r de Batxillerat també vinguin a veure l'espectacle després d'haver treballat tot un any amb artistes professionals. En el tercer acte, pugen a l'escenari estudiants de 2n d'ESO de dos instituts. És l'acte més curt: dura només una setmana.)

Es tanca parèntesi i s'obre una finestra a possibles retrobades de la massa juganera que s'ha creat avui. Es presenta breument La Cultivadora, com a projecte que neix de la unió de sis equipaments culturals d'arts escèniques i musicals nacionals, oferint un portal que centralitza l'activitat, desplegant un ventall de formacions possibles que combinen llenguatges artístics i proposant itineraris des de Primària fins a 16-17 anys. Per la finestra es veuen propostes com un *pack* de tres dies per aprofundir en la programació d'alguns equipaments culturals.

FINAL

Per la finestra es veu també un arbre.

Al costat de l'arbre, un cercle de cossos. Al voltant del cercle de cossos, les voltes d'un claustre, balcons amb flors i obres d'art. La massa juganera s'ha fet gran. De l'embut del vestíbul, al joc amb el cos propi i aliè. I què més? Del joc amb altres cossos orgànics a la incorporació d'elements inorgànics. I què més? De l'expansió, a l'harmonia. I què més? En només un matí, un grup de docents del territori han format un mateix cos interdisciplinari, una massa juganera en procés d'aprenentatge constant.

I què més?

Gràcies!

Autoria

Alejandro Santaflorentina

Alejandro Santaflorentina és poeta, dramaturg i gestor cultural especialitzat en mediació artística. Llicenciat en Belles arts per la Universitat de Barcelona, amb màster internacional en Estudis Culturals. Ha dirigit el projecte *A Tempo, arts i formació* de Temporada Alta i la Fundació La Ciutat Invisible (2017-2021) i ha dissenyat projectes educatius i de mediació artística per a equipaments culturals com el Teatre Municipal de Girona, Figueres Escena i el centre de creació en arts escèniques El Canal de Salt, entre altres (2021-2026). Ha creat una metodologia pròpia de relatoria poètica que des del 2021 ha posat en pràctica amb entitats, equipaments culturals i administracions com el Santa Mònica, la Cultivadora, la Plataforma d'Arts de Carrer o el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

laCultivadora

www.lacultivadora.cat

laCultivadora és un projecte transdisciplinar, amb vocació social, pública i transformadora que vol oferir un espai compartit amb la comunitat educativa on poder reforçar el vincle entre les arts i l'educació. laCultivadora posa a l'abast de tota la comunitat una plataforma digital amb propostes coordinades, recursos educatius i jornades de formació presencials a banda dels programes educatius de cada equipament.

Vídeo de la lectura en directe

Organitza:

laCultivadora

Col·labora:

EDUCACIÓ CULTURA, EDUCACIÓ.

Amb el suport de:

Ajuntament de Girona

TEATRE MUNICIPAL DE GIRONA

LA MERCÈ CENTRE CULTURAL